

Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS Aktivitāšu plāns 2006. gadam

IEVADS

PROVIDUS savā stratēģiskajā plānā laika posmam 2004 – 2007 identificēja trīs galvenās saturiskās jomas, kurās izvērst savu darbību:

Krimināltiesību reforma;
Valsts kvalitāte;
Izglītības politika.

PROVIDUS nosprauda sev mērķi palīdzēt uzlabot politikas veidošanas tradīcijas Latvijā, uzlabojot kapacitāti politikas kopienā, un nodrošinot šo kopienu ar kvalitatīvu informāciju portāla www.politika.lv ietvaros.

PROVIDUS 2006. gadā aizvien saglabās stratēģiskajā plānā nospraustos saturiskos virzienus, kā arī turpinās attīstīt www.politika.lv kā vērā ņemamu politikas veidošanas resursu Latvijā. PROVIDUS aktivitātes 2006. gadā katrā no trim saturiskajiem virzieniem ir tālāk aprakstītas.

2006. gadā PROVIDUS izskatīs iespējas uzsākt darbu vienā jaunā saturiskā jomā. Līdz šim identificētās iespējamās PROVIDUS darbības jomas, kurās Latvijā ir nepieciešama politikas veidošanas kapacitātes paaugstināšana, ir Eiropas rīcībpolitika un mediju politika. Īpaši akūta analītiskās kapacitātes nepietiekamība ir konstatējama Eiropas politikas jomā. PROVIDUS darba uzsākšana jaunā saturiskā jomā 2006. gadā būs atkarīga no cilvēkresursu un finansiālo resursu pieejamības darbam attiecīgā nozarē.

Atsevišķā dokumentā tiek piedāvāts www.politika.lv attīstības plāns.

KRIMINĀLTIESĪBU REFORMA

PROVIDUS darbības galvenie virzieni krimināltiesību reformas jomā būs:

- Cietušo tiesības, it īpaši, saistībā ar 2006. gadā paredzēto cietušo kompensācijas mehānisma ieviešanu;
- Pirmstiesas uzraudzība, it īpaši, pievēršot uzmanību drošības līdzekļu, kas ir alternatīvas ieslodzījumam, piemērošanas iespējām un problēmām;
- Policijas atbildība, kur 2006. gadā PROVIDUS plāno turpināt darbu pie sūdzību izskatīšanas mehānisma uzlabošanas, kā arī īstenos policijas amatpersonu mācības darbam ar narkotiku lietotājiem. 2006.gadā PROVIDUS ieplānojis uzsākt projektu par policijas darba kvalitātes uzlabošanu un sadarbības ar sabiedrību veicināšanu.
- Kriminālsodu izpilde un efektivitāte, kas ietvers projekta par recidīvas noziedzības mazināšanu pabeigšanu un aktīvu līdzdalību Kriminālsodu izpildes kodeksa projekta izstrādē.

Paralēli šiem darbības virzieniem PROVIDUS sekos līdzī Kriminālprocesa likuma īstenošanas gaitai, kā arī – atkarībā no iespējām – veiks pētījumus un piedāvās mācības citos jautājumos.

Cietušo tiesības

2006. gadā PROVIDUS plāno turpināt darbu pie valsts kompensācijas mehānisma vardarbīgos noziegumos cietušajiem ieviešanas prakses. 2005. gada pēdējos mēnešos PROVIDUS uzsāks un 2006. gadā turpinās informējošas un izglītojošas aktivitātes par cietušo statusu jaunajā Kriminālprocesa likumā un par cietušo tiesībām saņemt valsts kompensāciju vardarbīga noziedzīga nodarījuma rezultātā. Tā kā Cietušo kompensācijas fonda likumam ir jāstājas spēkā ne vēlāk kā 2006. gada 1. janvārī, no tā laika PROVIDUS gan aktīvi realizēs mācību seminārus nevalstisko organizāciju un tiesībsargājošo institūciju (policijas un prokuratūras) darbiniekiem, gan gatavos televīzijas sižetus un bukletus latviešu un krievu valodā par cietušo tiesībām un pienākumiem, Kriminālprocesa likumu un valsts kompensācijas saņemšanas kārtību un nosacījumiem.

PROVIDUS ir iecerējis arī mācību braucienu nevalstisko organizāciju, Valsts kompensācijas fonda, Ģenerālprokuratūras un citu valsts institūciju pārstāvjiem uz Zviedrijas vai Lielbritānijas (atkarībā no finansējuma) cietušo tiesību atbalsta un kompensācijas institūciju. Mācību brauciens notiks 2006. gadā, ja vien to neizdosies noorganizēt jau 2005. gada nogalē.

Finansējums: Ir uzsāktas sarunas ar Lielbritānijas un Zviedrijas vēstniecībām par finansējuma saņemšanu. Līdzekļi no SFL granta tiks izmantoti, lai segtu tos izdevumus, ko citi donori nav neseģuši

PROVIDUS pievērsīsies statistikas par cietušajiem pilnveidošanai, cietušo reģistra ieviešanai Iekšlietu ministrijā, kā arī statistikas apkopošanas uzlabošanai iekšlietu sistēmā kopumā. PROVIDUS ir iecerējis apzināt esošo situāciju statistikas vākšanas un apkopošanas jomā, noorganizēt diskusiju ar šajā jomā iesaistītajiem speciālistiem, balstoties uz apzināto un diskusijā secināto, veicināt cietušo reģistra iestrādāšanu Kriminālprocesa likumā vai atsevišķā likumā, kā arī ierosināt citus priekšlikumus uzskaites un statistikas pilnveidei. Cietušo reģistra ieviešana nozīmētu reālu statistiku par cietušajiem Latvijā dažādos šķērsgriezumos, kas cita starpā ļautu domāt par preventīvām darbībām, lai mazinātu apdraudējumu iedzīvotāju grupām, kas pakļautas īpašam noteikta veida noziedzīgu nodarījumu riskam. Šīs darbības tiks uzsāktas jau 2005. gadā un turpinātas 2006. gadā.

Finansējums: PROVIDUS piesaistīts finansējumu, iesniedzot projekta pieteikumu SIF vai vēstniecībās

Pirmstiesas uzraudzība

2006.gada sākumā (februārī) PROVIDUS organizēs starptautisku konferenci “Alternatīvie drošības līdzekļi (drošības līdzekļi, kas nav saistīti ieslodzījumu)”. Līdz šim Latvijā notikusi virkne pasākumu, t.sk. tiesnešu izglītošana, par pirmstiesas apcietinājuma problēmām, īpaši uzsverot starptautiskos standartus apcietinājuma

piemērošanā. Šā un dažādu citu faktoru ietekmē Latvijā krities apcietināto personu īpatsvars pret ieslodzīto personu kopskaitu (no 40% 2004. gadā līdz 35% 2005. gadā), taču joprojām Eiropā Latvija ir viena no līderēm apcietināto personu īpatsvara ziņā. Konferencē paredzēts prezentēt:

- Andreja Judina pētījumu par alternatīvo drošības līdzekļu piemērošanas problēmām un perspektīvām;
- fona pētījumu par pirmstiesas uzraudzības programmām pasaulē;
- pētījumu par apcietinājuma piemērošanas problēmām;
- Liepājas pirmstiesas uzraudzības dienesta 2 gadu pieredzes izvērtējumu (prezentējamo materiālu sagatavošanu PROVIDUS pabeigs 2005. gada nogalē vai 2006. gada sākumā).

Finansējums: PROVIDUS noslēdzis līgumu ar OSI JI, Lielbritānijas vēstniecību par aktivitāšu finansēšanu

2006. gadā PROVIDUS turpinās atbalstīt Liepājas, Rēzeknes un Daugavpils (pēdējais vēl nav izveidots) pirmstiesas uzraudzības dienestu nostiprināšanu un veikt sarunas ar Valsts probācijas dienesta vadību par pakāpenisku dienestu pārņemšanu valsts finansēšanā.

Finansējums: PROVIDUS noslēdzis līgumu ar OSI JI, uzsāktas sarunas ar Karnegie Initiative par aktivitāšu finansēšanu

PROVIDUS aktīvi iesaistīsies Konceptijas par pirmstiesas uzraudzību izstrādē, kas 2006. gadā noritēs Tieslietu ministrijas vadībā. Kad konceptijas projekts būs izstrādāts, PROVIDUS organizēs tā apspriešanu ar nozares ekspertu, attiecīgo valsts amatpersonu un plašākas sabiedrības līdzdalību.

Finansējums: līdzdalību darba grupas sēdēs finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

Policijas atbildība

Balstoties uz PROVIDUS pētījumu, ir uzrakstīts projekta pieteikums, lai ieviestu rekomendācijas sūdzību izskatīšanas mehānisma uzlabošanai Latvijas policijā. Sagatavotais pieteikums ir gatavs iesniegšanai uz nākamo pilsoniskas sabiedrības projektu pieteikumu konkursu SIF vai kādas citas institūcijas izsludinātā konkursā. Saskaņā ar iecerī šim projektam vajadzētu būt saņēmušam finansējumu / finansējuma akceptu 2006. gada otrajā pusē/beigās. Daži no projekta iecerētajiem elementiem ir mācību brauciens policijas amatpersonām uz kādu Eiropas valsti ar efektīvi funkcionējošu policijas sūdzību izskatīšanas mehānismu, informatīvu materiālu sagatavošana un izplatīšana par sūdzības izskatošo institūciju kompetenci, aizturēto personu tiesībām u.c. jautājumiem, neatkarīga un skaidra policijas sūdzību izskatīšanas mehānisma pakāpeniskas ieviešanas aizstāvība Latvijā.

Finansējums: PROVIDUS piesaistīts finansējumu, iesniedzot projekta pieteikumu SIF vai vēstniecībās

PROVIDUS strādās pie projekta "Tiesībsargājošo institūciju speciālistu sagatavošana darbam ar narkotiku lietotājiem, izmantojot multimediju apmācības metodi". 2006. gadā

plānots noturēt preses konferenci par jauna mācību materiāla izveidi un mācību uzsākšanu, novadīt semināru pasniedzēju mācībām par kaitējuma samazināšanas konceptu un par to, kā strādāt ar multimediju mācību modeli, un novadīt seminārus policijas amatpersonām Rīgā un reģionos. Projekta noslēgums plānots 2007. gada martā.

Finansējums: PROVIDUS ir saņēmis finansējumu no Sabiedrības integrācijas fonda

Lai Latvijā ieviestu demokrātisku policijas modeli, 2005.gada nogalē PROVIDUS sāk jaunu projektu, kura pamatmērķi ir policijas darba vērtēšanas kritēriju izstrāde un policijas sadarbības veicināšana ar vietējo sabiedrību. Projekts sastāv no vairākiem posmiem. 2005. gada decembrī tiek aizsākts projekta pirmais posms, kura laikā tiks apkopota citu valstu pieredze par policijas darba vērtēšanas kritērijiem, tai skaitā organizēta mācību vizīte uz ārvalstīm. 2006.gada pavasarī tiks izstrādāta metodoloģija policijas darba vērtēšanai Latvijā. Pēc izveidotās metodoloģijas jūnijā tiek plānots uzsākt policijas darba vērtēšanu divās Latvijas pilot-pilsētās. Līdz 2006. gada beigām, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, tiks izstrādātas rekomendācijas policijas darba uzlabošanai un uzsākti sagatavošanas darbi rekomendāciju ieviešanai praksē.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

Kriminālsodu izpilde un efektivitāte

2006. gada otrajā pusē PROVIDUS plāno pabeigt projektu par recidīvisma samazināšanas stratēģiju (projekts tika uzsākts 2004. gadā, bet vēl nav pabeigts). Projekts balstās atziņā, ka primārais kriminālsoda mērķis nav sodīšana par izdarīto, bet jaunu noziedzīgo nodarījumu novēršana. Latvijā pieņemts saistīt recidīvas noziedzības problēmu ar likumpārkāpēja personību, nevis ar neefektīvu resocializējošo darbību ar notiesātajām personām. Turklāt Latvijā ir diezgan augsts recidīvas noziedzības līmenis, bet šai problēmai netiek pievērsta pietiekama uzmanība. Projekta ietvaros PROVIDUS apkopos un analizēs informāciju par recidīvisma līmeni valstī, analizēs valsts politiku attiecībā uz personām, kuras pēc notiesāšanas ir atkārtoti izdarījušas noziedzīgus nodarījumus, izvērtēs kriminālsodu piemērošanas efektivitāti recidīva novēršanai, noskaidros faktorus, kuri provocē recidīvu, apkopos informāciju par ārvalstu pieredzi recidīvisma samazināšanā un izvērtēs iespējas šo pieredzi praktiski piemērot Latvijā, analizēs tiesiskos mehānismus, kas varētu sekmēt recidīvisma līmeņa samazināšanu.

Finansējums :Pētījums tiks finansēts no SFL grantu (darbinieka laika izmaksas (alga + administratīvie izdevumi), izdošanai – finansējums tiks piesaistīts vai tiks izmantoti PROVIDUS nopelnītie līdzekļi

PROVIDUS piedalīsies Kriminālsodu izpildes kodeksa projekta izstrādē, kas tiek veikta Tieslietu ministrijas vadībā un ko iecerēts pabeigt līdz 2006. gada vidum.

Finansējums: PROVIDUS noslēdzis pakalpojumu līgumu ar Tieslietu ministriju

Sadarbībā ar Latvijas Cilvēktiesību un etnisko studiju centru PROVIDUS plāno iesaistīties atsevišķās ieslodzījumu vietu monitoringa aktivitātēs.

Finansējums: PROVIDUS noslēdzis līgums ar LCESC

PROVIDUS eksperts Andrejs Judins Tiesnešu mācību centrā nolasīs lekcijas „Soda noteikšana par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem”. Lekcijas tiks lasītas 2006. gadā 10 tiesnešu grupām (kopā – 20 nodarbības).

Finansējums: PROVIDUS ir noslēdzis pakalpojumu līgumu ar Tiesnešu mācību centru

Līdzdalība citu politikas dokumentu izstrādē un ieviešanā

PROVIDUS visa gada laikā aktīvi piedalīsies Kriminālprocesa likuma īstenošanai, lai konstatētu šī likuma praktiskās ieviešanas problēmjautājumus. Īpašu uzmanību PROVIDUS pievērsīs uzmanību tam, kā tiek praksē izmantoti ārpustiesas vienošanās mehānismi starp apsūdzētajām personām un prokuroriem, raugoties uz likuma ievērošanu un korupcijas riskiem.

Finansējums: : monitoringa daļu finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

Citas aktivitātes

PROVIDUS rīcībā ir finansējums, lai nodrošinātu vienu "train the trainers" tipa semināru Gruzijas policijas akadēmijas pasniedzējiem par to, kā strādāt ar multimediju mācību moduļiem. Paredzēts, ka pasākums notiks 2006. gada rudenī.

Finansējums: PROVIDUS ir noslēdzis pakalpojumu līgumu ar OSJI

Pēc Drošības policijas pasūtījuma PROVIDUS veiks ekspertīzes par darbībām, kas provocē nacionālo/rasu nesaticību un kurina nacionālo/rasu naidu.

Finansējums: Šādas aktivitātes, resp. atzinumu sagatavošanu pasūta Drošības policija un arī apmaksā šo darbu veikšanu

VALSTS KVALITĀTE

PROVIDUS darbības galvenie virzieni valsts kvalitātes jomā būs:

- Administratīvais process, kā ietvaros PROVIDUS pētīs dažādu administratīvo aktu grupu kvalitāti un administratīvo tiesu praksi un veicinās uzlabojumus;
- Korupcijas novēršana un informācijas piejamība, kur tiks analizētas aktuālās norises un attīstīti konkrētas pētniecības iniciatīvas, it īpaši, par informācijas pieejamību tiesībsargājošajās institūcijās;
- Tiesu sistēma, it īpaši, tiesnešu atbildības un darba kvalitātes vērtēšanas aspektā;
- Vēlēšanu kampaņas monitoringa un partiju atbildība, kā ietvaros PROVIDUS veiks 9. Saeimas priekšvēlēšanu kampaņas izdevumu un slēptās reklāmas monitoringu;
- Struktūrfondu finansējuma izlietojuma monitoringa un līdzdalība Nacionālā attīstības plāna izstrādē.

PROVIDUS pastāvīgi sekos līdzi arī citām aktualitātēm valsts kvalitātes jomā, publiskajās diskusijās izsakot vērtējumus un ieteikumus par jautājumiem, kuros PROVIDUS ir ekspertīze.

Administratīvais process

Pētījumi un aizstāvība

2005. gada pētījumā PROVIDUS analizēja administratīvo tiesu praksi lietās, kur atbildētājs ir pašvaldība, un identificēja vairākas aktuālas jomas, kurās pašvaldības lēmumi ir visproblemātiskākie. Tika konstatēts, ka visbiežāk iedzīvotāji pārsūdz tiesā lēmumus, ar kuriem ir uzlikti administratīvie sodi vai vēršas tiesā, ja nav apmierināti ar pašvaldības amatpersonu veikto vai neveikto faktisko rīcību. Tāpēc PROVIDUS veiks jaunu pētījumu, kurā analizētu praksi (gan pašvaldībās, gan tiesu nolēmumus) un piedāvātu risinājumus. Pētījumam ir divas iespējamās konkrētās tēmas, no kurām tiks atlasīta viena:

- lēmumu, ar kuriem pašvaldību amatpersonas uzliek administratīvos sodus, kvalitāte;
- dažādie faktiskās rīcības veidi pašvaldībās un pieļauto pārkāpumu risinājumi.

Pētījums tiks izmantots programmas izstrādei jaunām mācībām.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

PROVIDUS pētījumu sērijā par APL ieviešanas un īstenošanas kvalitāti turpinās pētījumu par administratīvo tiesu darbību. Šoreiz tas veltīts tiesu darbībai APK 213. panta ietvaros - uzliekot administratīvo sodu, kas ir vienīgais gadījums, kad tiesa pilda pārvaldes iestādes funkcijas. Pētījuma mērķis – vērtēt pašreizējās sistēmas efektivitāti, kā arī pamatojoties gan uz tiesu prakses izpēti, gan papildus pētījumiem ierosināt iespējamās alternatīvas pašreizējai situācijai un administratīvo pārkāpumu tiesiskā regulējuma sakārtošanai.

Finansējums: Finansējums: pētījuma daļu finansē no SFL granta (2005.gada piešķirums)(darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

PROVIDUS aktīvi strādās ar politikas veidotājiem, lai novērstu problēmas, kas konstatētas administratīvajā procesā būvniecībā, un piedāvātu labākus to risinājumus. Lai nodrošinātu būvniecības procesa efektīvu uzraudzību, PROVIDUS aktualizēs jautājumu par būvinspekcijām un to lomu un vietu būvniecības procesos. PROVIDUS veicinās nepieciešamo grozījumu izdarīšanu būvniecības normatīvajos aktus un citus risinājumus būvinspekciju darbības uzlabošanai.

Finansējums: līdzdalību darba grupās finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

Konsultācijas un mācības

Neskatoties uz faktu, ka ar 2006.gada 1.janvāri maznodrošinātām personām būs iespēja saņemt valsts apmaksātu juridisko palīdzību, PROVIDUS turpinās konsultēt iedzīvotājus

par APL noteiktām iespējām un iespējamiem rīcības veidiem - sniedzot individuālās konsultācijas. Nereti pie PROVIDUS griežas cilvēki, kas neietilpst maznodrošināto personu kategorijā (piem. cilvēki, kas nepārzina latviešu valodu, cilvēki, kas jūtas "bezpēcīgi" cīņā ar pašvaldībām, mazo pašvaldību iedzīvotāji, sabiedriskās organizācijas, etc). Tāpat PROVIDUS turpinās izglītēt iedzīvotājus gan sagatavojot dažādus aktuālus rakstus, gan lasot lekcijas nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un citiem interesentiem.

Finansējums: konsultāciju sniegšanu finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), kamēr šīs konsultācijas nekļūst par pilna laika uzdevumu, ja tās kļūst ļoti populāras un ir nepieciešams papildus darbinieks, tiks piesaistīts papildus finansējums

PROVIDUS turpinās konsultēt pašvaldību darbiniekus un amatpersonas par Administratīvā procesa likuma normām un to piemērošanu, jo saskaņā ar administratīvo tiesu statistiku pašvaldības ir līderes pārsūdzēto lēmumu daudzumā. Turklāt PROVIDUS plāno izstrādāt jaunu mācību programmu speciāli pašvaldību juristiem. Programma tiktu izstrādāta pamatojoties uz jau veiktajiem PROVIDUS pētījumiem un tajos gūtajām atziņām. Mācības notiks sadarbībā ar Pašvaldību konsultāciju centru. 2006. gadā ir paredzētas četras mācības, kurās piedalīsies vismaz 120 pašvaldību juristi.

Finansējums: Konsultācijas un apmācības ir maksas pakalpojums, ko sedz pakalpojuma saņēmēji

Ņemot vērā 2005. gadā veikto pētījumu par administratīvo procesu būvniecībā, PROVIDUS izstrādās mācību programmu un piedāvās mācības pašvaldību būvvaldēm.

Finansējums: Konsultācijas un apmācības ir maksas pakalpojums, ko sedz pakalpojuma saņēmēji

Citas iespējamās pētnieciskās iniciatīvas

Atkarībā no attiecīgo jautājumu priekšizpētes, pieejamajiem cilvēkresursiem un finansiālajām iespējām, PROVIDUS apsver vēl šādu pētījumu veikšanu administratīvā procesa jomā:

- Pētījums par alternatīviem strīdus risināšanas veidiem administratīvajā procesā, lai strīdu risināšanu paātrinātu un atslogotu administratīvo tiesu darbu;
- Pētījums par administratīvā procesa pielietojumu jautājumos, kas saistīti ar ceļu satiksmi, t.sk. analīze par Ceļu policijas lēmumiem, attiecīgām sūdzībām un tiesu nolēmumiem, analīze par Ceļu satiksmes likuma saskaņotību ar administratīvo procesu un nepieciešamiem grozījumiem. Pētījuma rezultātā iespējama mācību programmas izveide Ceļu policijas amatpersonām.

Korupcija un informācijas atklātība

PROVIDUS 2006. gadā turpinās publikāciju ciklu „Korupcijas °C. Pārskats par korupciju un pretkorupcijas politiku Latvija”, kas reizi pusgadā dod kvalitatīvu skatu uz pretkorupcijas politikas attīstību Latvijā. Šāds monitoringa ziņojums ļauj izsekot pārmaiņām laika gaitā, kā arī palīdz "nezaudēt modrību" jautājumos, kas uzplaiksna

presē, bet netiek uzreiz atrisināti. PROVIDUS ieguva finansējumu pirmo trīs izlaidumu gatavošanai, no kuriem pēdējais aptvers 2006. gada pirmo pusgadu.

Finansējums: PROVIDUS ir noslēdzis granta līgumu ar ASV vēstniecību. Finansējums ir 2006. gada pirmajam izlaidumam. 2006. gada otrajam izlaidumam finansējums tiks piesaistīts.

PROVIDUS attīstīs projektu attiecībā uz informācijas pieejamību tiesībsargājošajās institūcijās. Iespējamie projekta virzieni ir informācijas pieejamības prakses izpēte, komunikācijas standartu/vadlīniju izstrāde tiesībsargājošajām institūcijām un, iespējams, normatīvo aktu grozījumu priekšlikumu izstrāde. Projekta galvenais uzsvars būs uz tiesībsargājošo institūciju rīcībā esošo administratīvo informāciju, kas ir pakļauta vispārējam valsts institūciju informācijas pieejamības regulējumam, taču atsevišķos aspektos projekts varētu pieskāties arī jautājumiem, kas saistīti ar kriminālprocesa ietvaros iegūto un uzkrāto informāciju, piemēram, tās pieejamību pētnieciskiem mērķiem.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

PROVIDUS ir pieaicināts kā Latvijas partneris iespējamā EUROPEUM (Čehija) projektā, kura mērķis ir noskaidrot pašreizējo situāciju informācijas atklātības jomā Čehijā, Slovākijā, Igaunijā, Latvijā un Zviedrijā. Projektā ietvertas gan pētnieciskas, gan uz sabiedrības tiesisko apziņu vērstas aktivitātes.

Finansējums: PROVIDUS iesniedza projekta pieteikumu Eiropas Komisijai, vēl tiek gaidīts apstiprinājums

Tiesu sistēma

PROVIDUS ir iecerējis īstenot projektu, kura ietvaros tiktu analizēta Latvijas tiesnešu atbildības un darba kvalitātes vērtēšanas sistēma, lai izstrādātu priekšlikumus normatīvā regulējuma un prakses uzlabošanai un sadarbībā ar tiesu varas pārstāvjiem panāktu uzlabojumus šajā jomā. Projekts sastāv no trīs komponentiem, kuru ietvaros uzmanība tiks pievērsta attiecīgi trīs jautājumiem – tiesnešu disciplinārā atbildība (un citi atbildības veidi), tiesnešu ētikas kodekss un tā īstenošana, tiesnešu darba kvalitātes vērtēšanas sistēma. Atkarībā no iespējām piesaistīt finansējumu tiks īstenoti visi trīs vai arī divi, vai tikai viens komponents.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumus (darbinieka izmaksas (alga + administratīvās izmaksas)). Ir uzsāktas pārrunas ar Friedrich Ebert Stiftung

Vēlēšanu kampaņas monitorings un partiju atbildība

2006. gada oktobrī notiks 9. Saeimas vēlēšanas. Arī pirms šīm vēlēšanām PROVIDUS plāno veikt priekšvēlēšanu kampaņas izdevumu un slēptās reklāmas monitoringu. Projektu plānots veidot, balstoties uz esošās pieredzes šādu projektu veikšanā, kā arī to piemērojot jaunajiem normatīvajiem noteikumiem, kas, iespējams, tiks apstiprināti Saeimā līdz 2005. gada beigām. Ir sācies aktīvs darbs pie līdzekļu vākšanas, no Sorosa Fonda finansējuma, kas bija paredzēts 2005. gada pašvaldību vēlēšanām, atlikuši 20 000

USD. Ņemot vērā projekta politisko jūtīgumu, būtu ieteicams nodrošināt pilnīgu projekta finansējumu no citiem avotiem.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, ir uzsāktas sarunas ar Lielbritānijas vēstniecību, ASV vēstniecību par iespējamo finansējumu. Līdzekļi no SFL granta tiks izmantoti, lai segtu tikai tādas izdevumus, ko pārējie donori nav noseguši

Lai veicinātu vēlētāju iespējas izdarīt informētu izvēli un politisko partiju atbildību 9. Saeimas vēlēšanās, PROVIDUS ir iecerējis radīt internetā (www.politika.lv) bāzētu informatīvu resursu, kurā vēlētāji/interneta lietotāji varētu sistemātiski un maksimāli objektīvi salīdzināt 8. Saeimā pārstāvēto partiju balsojumus svarīgos jautājumos virknes konkrēti definētu tēmu ietvaros un šo partiju izvērsto programmu nostādnes 8. Saeimas vēlēšanu laikā. PROVIDUS izveidos datu bāzi, kur vairāku tēmu ietvaros būs apkopoti frakciju balsojumi 8. Saeimā, kā arī attiecīgas tematikas tēzes no politisko partiju programmām, kas bija spēkā 8. Saeimas vēlēšanu laikā. Balsojumu atlasī veiks PROVIDUS sadarbībā ar ārējiem ekspertiem. Arī ekspertu un jau agrāk publicēti pašu partiju pārstāvju komentāri papildinās datu bāzē apkopoto informāciju, kas ar speciāli veidota interneta rīka palīdzību būs lietotājam ērti pieejama sākot ar 2006. gada augustu. Atlasot pēc noteiktas tēmas vai pēc noteiktas partijas, lietotāji varēs vienuviet atrast balsojumus ar to būtības īsu izskaidrojumu, partiju programmu tēzes par attiecīgo jautājumu un īsus ekspertu un partiju pārstāvju komentārus.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

Eiropas fondu uzraudzība un atklātības veicināšana

PROVIDUS izstrādāja un iesniedza projekta pieteikumu Eiropas Komisijai. Projekta mērķis ir konstatēt iespējamus sarežģījumus ("mezglu" punktus) struktūrfondu (SF) apgūšanā pirms nākošā programmēšanas perioda sākuma (2007. g.), dodot neatkarīgu novērtējumu par SF apgūšanas gaitu un tās problēmām, kā arī sagatavojot rekomendācijas problēmu novēršanai. Šo "mezglu punktu" cēlonis varētu būt gan pieredzes trūkums, gan administratīvās kapacitātes vājums, gan korupcija. Projekts apvieno 3 partnerus - sabiedriskās politikas institūtus no Polijas "Institute of Public Affairs", Čehijas "Europeum", Lietuvas "Civil Society Institute".

Finansējums – iesniegts projekta pieteikums Eiropas Komisijai, tiek gaidīta atbilde

PROVIDUS piedalīsies esošā ES struktūrfondu programmēšanas perioda (2004-2006) uzraudzības un vadības komiteju sēdēs un nākamā plānošanas perioda (2007-2013) programmēšanā, sekojot līdzi, vai tiek ievēroti šādi pamatprincipi: partnerība gan programmas plānošanas, gan projektu ieviešanas līmenī; atklāto projektu konkursu norise atbilstoši labas pārvaldības principiem; atlases kritēriju atbilstība sasniedzamajiem rezultātiem; informācijas atklātība; politiski neietekmējama projektu pieteikumu vērtēšana; uz klientu orientēta valsts pārvaldes kultūra. PROVIDUS analizēs sagatavotos lēmumu projektus, gatavos atzinumus, piedalīsies saskaņošanas sanāksmēs.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu (darbinieka izmaksas (alga + administratīvās izmaksas)).

PROVIDUS izstrādās priekšlikumus politikas variantiem, kas nostiprinātu struktūrfondu izlietojuma uzraudzību. Tagadējās administratīvās sistēmas ietvaros noraidīta projekta iesniedzējam ir tiesības apstrīdēt pieņemto lēmumu attiecīgajā nozares ministrijā vai pārsūdzēt tiesā, uzvaras gadījumā iegūstot morālu gandarījumu, taču ne finansējumu projekta ieviešanai. Tāpēc PROVIDUS analizēs to, kādi varētu būt pirmstiesas strīdu izskatīšanas mehānismi, un piedāvās attiecīgus priekšlikumus. Kādai no esošām vai jaunradītai institūcijai būtu jāuztic veikt strīdu mediāciju situācijās, kad projektu pieteicēji apšaubu projekta vērtējuma objektivitāti un pamatotību. Šīs institūcijas funkcijās ietilptu arī sūdzību par ieviešanas sistēmā konstatētajām nepilnībām apkopošana, analīze un rekomendāciju izstrāde to novēršanai. Kā vienu no politikas variantiem PROVIDUS ir iecerējis izvērtēt jauna Struktūrfondu izlietojuma biroja izveides iespēju. Projekts uzsākās jau 2005.gadā.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

PROVIDUS veiks pētījumu, lai pārbaudītu pieņēmumu, ka struktūrfondu izmantošanas projektu pieteikumu vērtēšana ir politiski ietekmēta un ka valdībai draudzīgās pašvaldības ir ieguvušas lielāko finansējuma daļu, salīdzinot ar tām, kurās pie varas ir nevaldības partijas. Ja šis pieņēmums atbilst īstenībai, tad netiek sasniegts struktūrfondu mērķis – veicināt izlīdzinātu reģionālo attīstību. Šī pētījuma ietvaros PROVIDUS ir iecerējis apkopot informāciju par nacionālo programmu projektiem, kas apstiprināti pašvaldībām, apkopot informāciju par pašvaldību projektiem, kas iegūti atklātajos projektu konkursos un grantu shēmu konkursos, apkopot informāciju par pašvaldību partejisko piederību, apstrādāt un analizēt iegūtos datus, prezentēt pētījuma rezultātus.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei

PROVIDUS arī sekos līdzi jaunā 2007-2013. gada Nacionālā attīstības plāna (NAP) tapšanai, iespēju robežās nodrošinot tā kvalitāti un iekļaujošu pieeju. PROVIDUS pārstāve ir iekļauta NAP neatkarīgo ekspertu darba grupā, kur viņa piedalīsies sanāksmēs, izskatīs materiālus un sniegs atzinumus. Novērotāja statusā PROVIDUS pārstāve piedalīsies Vadības darba grupas sanāksmēs, sekos NAP izstrādes procesam un nepieciešamības gadījumā veiks interešu aizstāvības aktivitātes: gatavos vēstules, atzinumus, komentārus, reaģējot uz konkrētiem riskiem NAP izstrādē. Šīs darbības pavadīs publicitātes pasākumi, pēc nepieciešamības reaģējot uz saskatītām problēmām vai aizstāvot konkrētus uzlabojumus.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei

Līdzdalība politikas dokumentu izstrādē

2006. gada pirmajos trīs mēnešos PROVIDUS turpinās 2005. gadā iesākto projektu, kura ietvaros PROVIDUS gatavo un aktīvi aizstāv priekšlikumus Politisko partiju likumprojektam, Priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojektam un valsts amatpersonu interešu konflikta regulējumam.

Finansējums: PROVIDUS ir noslēdzis grantu līgumu ar Partnership for Transparency Fund

IZGLĪTĪBAS POLITIKA

PROVIDUS darbības galvenie virzieni izglītības politikas jomā būs:

- Multikulturāla un multilingvāla izglītība, t.sk. mazākumtautību izglītības politika;
- Atbildība un caurskatāmība izglītības sistēmā;
- Politisko partiju paveiktais, programmas un solījumi izglītības politikā pirms 9. Saeimas vēlēšanām.

Publiskajās diskusijās PROVIDUS reaģēs uz izglītības politikas aktualitātēm un iniciatīvām, kā mērauklu izvirzot izglītības kvalitāti un atvērtas sabiedrības vērtības.

Multikulturāla un multilingvāla izglītība

Līdz 2006. gada jūnija beigām PROVIDUS īsteno projektus "Daudzveidība ienāk latviešu skolās". Projekta mērķis ir izpētīt, kā tradicionālās latviešu skolas reaģē uz mazākumtautību bērnu ienākšanu tajās, vai skolotāji tam ir sagatavoti, kā viņi būtu jāpasagatavo u.tml. Pētījumam ir kvantitatīva daļa un kvalitatīva daļa (pēdējā ir jau daļēji pabeigta).

Finansējums: Projektam ir apstiprināts Sabiedrības integrācijas fonda finansējums.

Līdz 2006. gada marta beigām tiks turpināts projekts *International Policy Fellowship* programmas ietvaros, kura tēma ir ārējo starptautisko donoru ietekme uz akadēmisko diskursu humanitārajās un sociālajās zinātnēs. Projekta ietvaros meklētas atbildes, piemēram, uz jautājumu, kāpēc humanitārajās zinātnēs Latvijā aizvien dominē uz valsti orientētais un nacionālistiskais diskurss, kamēr sociālās zinātnes pakāpeniski internacionalizējas. Pētījuma hipotēze ir, ka šī atšķirība ir saistīta ar pētniecības finansējuma infrastruktūru.

Finansējums: Projekts tiek finansēts no International Policy Fellowship programmas.

PROVIDUS sekos līdzī Izglītības un zinātnes ministrijas Mazākumtautību konsultatīvās padomes darbībai un aktīvi iesaistīsies, ja tās darbībā aktualizēsies PROVIDUS interešu jomā esoši jautājumi.

Finansējums: monitoringu finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

Atbildība un caurskatāmība izglītības sistēmā

PROVIDUS vēlas ar analizē balstītu priekšlikumu palīdzību aktualizēt jautājumus par atbildību un caurskatāmību izglītības sistēmā, vērtējot gan izglītības finanšu vadību, gan izglītības satura attīstības un kvalitātes uzraudzības sistēmu. Ja notiks atbilstošs starptautisks projekts, PROVIDUS iesaistīsies *Open Society Institute* salīdzinošā pētījumā par atbildību un caurskatāmību izglītības sistēmā. Taču, ja 2006. gadā šāds salīdzinošs pētījums netiks uzsākts, tad PROVIDUS izstrādās metodoloģiju un realizēs pētījumu Latvijas ietvaros.

Finansējums: PROVIDUS ir uzsācis sarunas ar OSI Education programmu

PROVIDUS pastāvīgi sekos Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras veidošanai un darbam, lai eventuāli norādītu uz nepilnībām un ieteiktu konstruktīvus priekšlikumus šīs aģentūras aktivitātēm. PROVIDUS īpašu uzmanību pievērsīs aģentūras darbam vispārējās izglītības kvalitātes vērtēšanā, norādot uz nepieciešamiem vērtēšanas virzieniem un iespēju robežās iesakot kvalitātes monitorēšanas paņēmienus un metodes. Ja sadarbībā ar šo aģentūru izkristalizēsies nepieciešamība un PROVIDUS būs iespēja radīt attiecīgu kapacitāti, PROVIDUS iespējama projekta ietvaros izstrādās metodoloģijas elementus atsevišķu jomu vai atsevišķu izglītības aspektu kvalitātes monitorēšanai, kā arī piesaistīs ekspertu pastāvīga dialoga uzturēšanai ar aģentūru.

Finansējums: monitoringu daļēji finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

PROVIDUS veiks pētījumu par to, kas ir spēlētāji un autoritātes, kas Latvijā veido izglītības diskursu un politikas dienas kārtību, un, vai visas grupas, kas ir ieinteresētas izglītības politikā, bauda vienlīdzīgas iespējas piedalīties šīs politikas veidošanā. Eventuāli šo pētījumu PROVIDUS varētu veikt starptautiska salīdzinoša pētījuma bijušajās sociālistiskajās valstīs ietvaros. Pētījumam sekotu aizstāvības kampaņa „Par atbildīgu un kvalitatīvu izglītības politikas apspriešanu”.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei

Politisko partiju paveiktais, programmas un solījumi izglītības politikā

PROVIDUS aktīvi analizēs un vērtēs politisko partiju līdzšinējo darbu un solījumus izglītības politikas jomā pirms 9. Saeimas vēlēšanām.

Saskaņā ar noteiktiem kritērijiem PROVIDUS veidos pārskatu par parlamentā pārstāvēto partiju darbību izglītības jomā 8. Saeimas laikā, raugoties uz svarīgākajiem balsojumiem un politikas priekšlikumiem, un salīdzinās to ar politisko partiju programmās pausto. Tādējādi PROVIDUS radīs informatīvu rīku, ar kura palīdzību vēlētāji varēs salīdzināt partiju pirms 8. Saeimas vēlēšanās solīto un 8. Saeimas laikā veikto izglītības politikas jomā. Šī aktivitāte, iespējams, tiks integrēta ar valsts kvalitātes tēmas ietvaros iecerēto Saeimā pārstāvēto politisko partiju faktiskās darbības un programmātisko nostādņu salīdzinājumu.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

PROVIDUS aktīvi veicinās publisku dialogu ar politiskajām partijām par to piedāvājumu pirms 9. Saeimas vēlēšanām izglītības jomā. PROVIDUS organizēs diskusiju ciklu ar politisko partiju pārstāvjiem par viņu iecerēm izglītības (t.sk. finanšu) vadības, multikulturālas izglītības u.c. jautājumos.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

Sadarbībā ar portālu *politika.lv* PROVIDUS izstrādās interaktīvu anketu, kur lietotāji varēs atbildēt uz jautājumu virkni par izglītības tēmu un konstatēt, kuru partiju nostājas pirms Saeimas vēlēšanām viņiem ir tuvākas. Šis interneta rīks būs līdzīgs *politika.lv* piedāvātajam „Pielaiko partiju!” pirms 8. Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanām, taču šajā gadījumā būs tematiski fokusēts uz izglītības politikas jautājumiem.

Finansējums: paredzēts meklēt līdzekļus šādai aktivitātei, izmantojot SFL grantu kā līdzfinansējumu

Citas aktivitātes

PROVIDUS pastāvīgi sekos attīstībai arī citos izglītības politikas jautājumos, kuri ir PROVIDUS interešu lokā, pat ja konkrētā laikā PROVIDUS par tiem neveic pētījumus vai atsevišķus projektus. Šie jautājumi ietver sociālo zinību standartu vispārējā izglītībā un tā īstenošanu praksē, baznīcas ietekmi izglītības sistēmā, izglītības sistēmas finansu vadību u.c.

Finansējums: līdzdalību darba grupās finansēs no SFL granta (darbinieka laika izmaksas (algu + adm. izmaksas), citām aktivitātēm finansējums tiks piesaistīts

Pielikums PROVIDUS aktivitāšu plānam 2006. gadam

***POLITIKA.LV* DARBA PLĀNS 2006. GADAM**

Politika.lv 2006. gadā turpinās darbu agrāk iesākto tematisko sadaļu ietvaros. Nozīmīgākie jaunumi portāla darbībā šajā gadā būs:

- 9. Saeimas vēlēšanām veltīta sadaļa;
- E-konsultāciju un blogu ieviešana.

Turklāt portāls ir izstrādājis ieceres, lai stiprinātu *Fwd: Eiropa* un politikas procesa/kopienas sadaļas, kā arī meklēs iespējas uzsākt vides un ilgtspējīgas attīstības sadaļu. Šis plāns parāda gan nozīmīgākās ieceres konkrētu tēmu ietvaros (tematiskās aktivitātes), gan piedāvājumus, kuru saturs attieksies uz vairākām vai pat visām portāla tēmām (šķērstatiskās aktivitātes).

TEMATISKĀS AKTIVITĀTES

9. Saeimas vēlēšanas

Politika.lv 2006. gada nozīmīgākais projekts būs 9. Saeimas vēlēšanām veltīta sadaļa, kuras saturs tiks detalizēti plānots atsevišķi. Sadaļā paredzēts iekļaut agrāk populāro interaktīvo anketu „Pielaiko Partiju!”. Portāls kalpos par informācijas izplatītāju arī diviem citiem PROVIDUS plānotiem priekšvēlēšanu projektiem – datu bāzei par Saeimas frakciju lēmumu atbilstību partiju programmām un vēlēšanu kampaņas monitoringam.

Politikas process/kopiena

2006. gads būs nozīmīgs ar to, ka valsts pārvaldei jāpieņem jauni politikas plānošanas „jumta dokumenti“ (stratēģija Ministru Kabineta līmenī, vidēja termiņa plāni dažādās nozarēs). Tāpēc portāls stiprinās savu kapacitāti politikas procesa/kopienas sadaļās, attīstot sadarbību ar Valsts kanceleju, kas ir „pārmaiņu aģents“ pārvaldes pusē.

Fwd: Eiropa

Portāls ir izstrādājis atsevišķu satura plānu *Fwd: Eiropa* sadaļai, kas aptver 2006. gada piecus mēnešus un kam pieprasīts finansējums no Eiropas Parlamenta. Dažas no specifiskajām tēmām šajā sadaļā būs Eiropas Savienības nākotne pēc konstitūcijas izgāšanās, Eiropas Parlamenta darbības skaidrošana, debates par ES tālāku paplašināšanos (t.sk. Turcijas uzņemšanu), ES loma globalizācijas kontekstā, u.c.

Vide un ilgtspējīga attīstība

Portāls turpinās meklēt iespēju atvērt jaunu tematisko sadaļu, kas veltīta vides un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem.

Citas tēmas

Portāls turpinās sekot sabiedriskās politikas aktualitātēm un izvirzīt dienaskārtībā jaunas problēmas gan jomās, kurās profilējas PROVIDUS (korupcija, administratīvās un krimināltiesības, izglītība), gan citās portālam tradicionāli prioritārajās tēmās (cilvēktiesības, sabiedrības integrācija, pilsoniskā sabiedrība).

ŠĶĒRSTEMATISKĀS AKTIVITĀTES

E-konsultācijas un blogi

2006.gadā portāls ieviesīs divus jaunus satura piedāvājumus – e-konsultācijas un blogus, kuri kļūs iespējami portāla tehniskās uzlabošanas (2005.gadā pabeigta redizaina) rezultātā.

E-konsultācijas iecerētas kā instruments politikas plānošanas procesā (politikas dokumentu projektu u.c. apspriešanai) un notiks par tēmām, kuras izvēlēsimies ciešā sadarbībā ar partneriem institūcijās, kas ieinteresētas šādu pakalpojumu pirkšanā.

Blogi būs politika.lv izraudzītu autoru dienasgrāmatas internetā, kuru mērķis ir vairot izteiksmes iespējas un dzīvīgu viedokļu apmaiņu par dažādām aktuālām politikas tēmām. Politika.lv kalpos kā „logs“ uz šiem blogiem un tehniski nodrošinās tos, taču neveiks saturisko kontroli, jo dienasgrāmatas publicēs paši autori bez redakcijas starpniecības. Blogošanas iespēju politika.lv piedāvās sabiedrībā pazīstamiem autoriem, kas ir ieinteresēti sabiedriskajā politikā.

Pētījumi

Kopš Latvijas dalības Eiropas Savienībā daudzveidīgāks kļuvis politikas analīzes pētījumu klāsts, kuros apskatītas Latvijas problēmas (ar ES finansējumu veikti vietējo institūtu pētījumi; starptautiski salīdzinoši pētījumi ar datiem par Latviju), tāpēc portāls meklēs efektīvu veidu informācijas apkopošanai par pētījumiem, lai nodrošinātu, ka pētījumu datu bāze saglabā maksimālu pilnīgumu politika.lv tēmu ietvaros. Portāla redakcija meklēs veidus, kā no jauna aktualizēt jautājumu par pētniecības kvalitāti un ietekmi uz politikas procesu.

Pieredzes izplatīšana un reklāmas izvietošana

Portāla darbinieki turpinās dalīties pieredzē un sniegt konsultācijas/uzstāšanās par savas ekspertīzes jomām gan Latvijā, gan ārvalstīs. Šādu konsultāciju sniegšana portālam ir gan papildus ienākumu avots, gan arī reputācijas un atpazīstamības veidošanas iespēja.

2006. gadā līdz ar tehniskās uzlabošanas darbu pabeigšanu portāls piedāvās reklāmas izvietošanas pakalpojumus, tādējādi atklājot jaunu potenciālu ienākumu avotu.